

29 (P00)

Clear Channel

5616007

Clear Channel

**MEER PARTICIPEREN,
MINDER INDICEREN**

**DE VERNIEUWENDE AANPAK
VAN PARTICIPE**

Sinds de decentralisaties dragen de gemeenten nog meer verantwoordelijkheid voor het sociale domein. In het spanningsveld tussen financiële middelen en maatschappelijke ambities zoeken gemeenten, welzijnsorganisaties en maatschappelijke partners naar hun eigen invulling en hun eigen koers. Dat is geen eenvoudige opgave, want waar zij vastbesloten zijn om de inwoners beter te bedienen, zijn zij ook genoodzaakt te besparen. In die discussie schuift Participe aan als sparringpartner. Wij hebben een heldere visie ontwikkeld op de toekomst van de Wmo, die zich vertaalt in een aantoonbaar effectieve aanpak. Die aanpak willen wij uitdragen en verspreiden. Daarom geven wij in dit document ons antwoord op vragen en dilemma's die nu in het sociale domein spelen. Meer participeren en minder indiceren: het moet en het kan, met positieve effecten voor alle betrokkenen.

Zorg en welzijn: gaat dat samen?

Participe is in 2008 ontstaan uit een fusie tussen een regionaal indicatie-orgaan voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en een brede welzijnsorganisatie in Alphen aan den Rijn. Die unieke combinatie van zorg en welzijn vormt nog steeds de essentie van onze aanpak. Waar in andere gemeenten de individuele indicaties zijn losgekoppeld van de collectieve welzijnsvoorzieningen, zijn dit bij Participe altijd communicerende vaten geweest. Onze medewerkers vormden in de afgelopen jaren een drijvende kracht achter de invoering van het Gesprek en achter de Kanteling naar een vraag- en prestatiegerichte werkwijze. Het succes van die aanpak breidde zich van Alphen aan den Rijn uit naar andere gemeenten, waar Participe in innovatieve samenwerkingsverbanden stapte, als deelnemer en als initiator.

Gouden gemeente

In de zomer van 2015 werd Alphen aan den Rijn verkozen tot Gouden Gemeente: de geuzennaam die de MOgroep begin dit jaar toebedeelde aan de tien gemeenten die slimme, merkbare stappen zetten bij de vernieuwing van het sociale domein. Als uitvoeringsorganisatie werd Participe geprezen vanwege haar proactieve aanpak.

Odensehuis Amstelveen

In Amstelveen vormen Participe en Vita het samenwerkingsverband AanZ. Eén van de succesvolle initiatieven is het Odensehuis, een inloophuis voor mensen met geheugenproblemen en betrokkenen. Het Odensehuis biedt een veilige plek waar lotgenoten en mantelzorgers elkaar ontmoeten en gehoor vinden bij elkaar. Alles kan en niets moet, een indicatie of diagnose is niet nodig. Voor elkaar en met elkaar: dat werkt.

Het Gesprek als hoofdweg: hoe organiseer je de toegang?

Participe was één van de eerste partijen in Nederland die het Gesprek introduceerden: de werkwijze waarbij het zwaartepunt naar de voorkant en naar de vraag van de klant verschuift. We investeren in een uitgebreide intake, waarbij de focus ligt op de eigen mogelijkheden van de cliënt en op de inzet en versterking van het sociale netwerk. Daarbij betrekken we ook het aanbod van informele en formele partners. In het arrangement dat samen met de klant tot stand komt, nemen de algemene (welzijns)voorzieningen een prominente plaats in. Hierdoor kunnen we aantoonbare besparingen op de indicaties realiseren. Inmiddels is deze werkwijze gemeengoed in veel gemeenten en spreken we van de toegang. Deze is veel dichterbij de bewoners georganiseerd en vindt voornamelijk in de wijken plaats. Dáár halen we de vraag van bewoners op, om deze vervolgens te beantwoorden met gerichte oplossingen waarbij wij bewoners en vrijwilligersorganisaties intensief betrekken. Die wederkerigheid is het voornaamste vliegwieltje voor innovatie in het sociale domein.

Vraagwijzer Rotterdam

In Rotterdam Delfshaven en Centrum voeren Participe en haar partner Kwadraad de Vraagwijzer uit: het eerste aanspreekpunt voor bewoners met een ondersteuningsvraag. In de Vraagwijzer werken vrijwilligers nauw samen met Wmo-consulenten, sociaal raadslieden, schuldhulpverleners en andere professionals. Het Gesprek vormt de basis voor het arrangement dat we samen met de cliënt samenstellen; waar mogelijk vanuit het eigen netwerk en de algemene (welzijns-)voorzieningen; waar nodig met een individuele voorziening.

De inclusieve samenleving: mooi, maar haalbaar?

Vanuit die invalshoek maken we de beweging van minder indiceren naar meer participeren. Participe gelooft in de inclusieve samenleving: een maatschappij waarin het voor iedereen normaal is om erbij te horen. Waar mensen met een probleem, een beperking of een andere achtergrond niet in een apart hokje worden geplaatst, maar ertoe doen. Waar bewoners zich aangesproken voelen om met hun talenten ook iets voor elkaar te betekenen. Zo'n soort samenleving is geen utopie. Participe brengt haar stap voor stap dichterbij, daarin gesteund door de positieve ervaringen in verschillende gemeenten. Hoe meer mensen meedoen, hoe gelukkiger en gezonder zij zich voelen. In die simpele waarheid schuilt de oplossing voor een groot deel van de zorgaanvragen, omdat bewoners veel meer met elkaar en voor elkaar kunnen organiseren, als zij daarin worden gefaciliteerd.

Sociale wijkteams: welke rol speelt welzijn daarin?

Overall in het land worden sociale wijkteams ingezet, maar hun rol en samenstelling variëren sterk. Eigenlijk is het meer een verzamelnaam dan een heldere definitie. Op basis van onze ervaring in verschillende wijken in verschillende gemeenten, zeer divers in omvang en sociale dynamiek, maakt Participe zich sterk voor een prominente rol van het welzijnswerk in deze sociale wijkteams. Vinden, verbinden en versterken: zo bouwen deze teams samen met bewoners en vrijwilligers aan een breed aanbod, waarin welzijn, cultuur, sport en gezondheid breed vertegenwoordigd zijn. Die toegankelijkheid is meteen ook een belangrijke voorwaarde om met kwetsbare doelgroepen in contact te komen. Ook deze bewoners kunnen op hun eigen manier bijdragen aan de sociale cohesie in de wijk. Tegelijkertijd zijn zij zichtbaar voor de wijkteams die hen, waar nodig, tijdig doorleiden naar zorgvoorzieningen. Op die manier plaatsen wij mensen veel eerder in de groep, waar zij elkaar helpen en op hun beurt ook geholpen worden. Die beweging stimuleren wij ook met digitale platforms, waar mensen met elkaar in contact komen om ondersteuning te vragen of te geven, zonder tussenkomst van een professional.

Crisisopvang van vluchtelingen

In gemeente Kaag en Braassem vormen Participe, Kwadraad en WJdeZorg samen De Driemaster. De Driemaster coördineert de uitvoering van de Maatschappelijk Agenda (MAG). Informele organisaties ontvangen via De Driemaster een financiële vergoeding, maar alleen als zij kunnen aantonen op welke manier zij bijdragen aan de MAG. Een mooi voorbeeld van die vernieuwende aanpak was de snelle en humane crisisopvang van 120 vluchtelingen in deze gemeente. Reeds gehuisveste vluchtelingen fungeerden als vrijwillige tolk voor deze nieuwe groep. Verenigingen verzorgden activiteiten voor de vluchtelingen. Zelfs de was werd 6 dagen lang door vrijwilligers gedaan. Een mooi voorbeeld van wat betrokken bewoners kunnen betekenen voor de samenleving.

Dure zorg en indiceren: kan het wat minder?

Voor alle duidelijkheid: Participe is niet tégen indiceren. Sterker nog: wij beschouwen de indicaties als een onmisbare medische en juridische toetssteen, maar dan wel voor een smallere doelgroep. Wanneer de toegang beter voorsorteert op collectieve voorzieningen en individuele mogelijkheden, kunnen inwoners langer zelfstandig functioneren zonder een beroep te doen op dure zorg. Bovendien blijft de zorg zo beschikbaar voor de mensen in kwetsbare situaties die echt niet zonder kunnen. Omdat er veel geld mee gemoeid is, is de inzet van medische en juridische specialisten vereist voor een kritische beoordeling van de situatie. Een andere voorwaarde voor vernieuwing is een goede interactie tussen de indicaties en de sociale wijkteams, zodat het uiteindelijke arrangement een doordachte mix is van algemene welzijnsvoorzieningen en zorg.

Meer kwaliteit en toch besparen

In Alphen aan den Rijn heeft het college van Burgemeester en wethouders besloten om de inzet van Participe voor het Serviceplein en voor de indicaties voor huishoudelijke ondersteuning en hulpmiddelen te verlengen tot 1 januari 2019. Aan deze beslissing ligt het succes van onze aanpak ten grondslag, waarbij we goed luisteren naar onze klanten en het welzijnswerk innoveren op basis van hun vragen en input. We sturen meer op kosten en efficiency en investeren bewust in samenwerking. De gemeente erkent de meerwaarde van die aanpak: "De conclusie is dat uw organisatie goede kwaliteit levert, geworteld is in de Alphenese samenleving, breed vertegenwoordigd is binnen het sociale domein en goede contacten heeft met diverse partners in het veld."

Innovatie en samenwerking: één-tweetje?

Samenwerking, minder bureaucratie en een integrale aanpak zijn de voornaamste troeven om innovatie in het sociale domein te bewerkstelligen. Voor bewoners moet de route vooral eenvoudig zijn, waarbij het niet uitmaakt waar en bij wie zij aankloppen met hun ondersteuningsvraag. Achter de schermen werken de verschillende maatschappelijke organisaties intensief met elkaar samen, al dan niet verenigd in een coalitie, om de beoogde prestaties te behalen. Door gebruik te maken van elkaars expertise, goed naar elkaar door te verwijzen en waar mogelijk gezamenlijke diensten op te zetten, ontstaat een integrale werkwijze. Wát er aangeboden wordt, is belangrijker dan wie het aanbiedt.

Netwerkorganisatie Delft voor Elkaar

In de netwerkorganisatie Delft voor Elkaar bundelen Participe, Kwadraad, MEE-ZHN en SEH hun krachten om samen met inwoners te werken aan veilige, sociale en gezonde wijken. Steeds meer professionele partijen en vrijwilligersorganisaties sluiten zich daarbij aan, waaronder de VPTZ (Vrijwilligers Palliatieve Terminale Zorg), Buddy Netwerk, Alzheimer afdeling Delft/Westland/Oostland, AIC (Autisme Informatie Centrum), Inloophuis Debora, Federatie voor Ouderen en Humanitas. Voor bewoners vormen zij één organisatie, waar aan de achterkant alle nodige specialisten vertegenwoordigd zijn.

De V-teams van Veens

In Veendaal werkt Participe met haar partners in sociale teams, de zogenoemde V-teams. Zij bieden een laagdrempelige voorkant met stevige specialistische expertise aan de achterkant. Deze voorkant heet De Voordeur, en die staat altijd open. Elke wijk heeft haar eigen Voordeur, bemenst door goed getrainde vrijwilligers én professionals. Iedereen kan binnenlopen en wordt direct geholpen: waar mogelijk in één gesprek en waar nodig warm overgedragen aan een gespecialiseerde collega.

De nieuwe Wmo: hoe nu verder?

Op dit moment buigen beleidsmakers en uitvoerders in het hele land zich over de toekomst van het sociale domein. De nieuwe Wmo gaat gepaard met onduidelijke kosten en een wirwar van aanbieders. Inwoners zien door de bomen het bos niet meer en verdwalen in een woud van regels. De uitdagingen zijn complex, maar gelukkig hoeft niet iedereen opnieuw het wiel uit te vinden. Participe heeft ervaring met het creëren van een heldere en toegankelijke sociale infrastructuur voor bewoners, opgedaan in uiteenlopende gemeenten en verschillende samenwerkingsverbanden. Van Alphen aan den Rijn tot Veendaal, Rotterdam, Kaag en Braassem, Delft, Pijnacker, Amstelveen en Amsterdam: overal delen onze professionals hun kennis en ervaring en leren zij van elkaars valkuilen en best practices. De sociale wijkteams waarin zij werkzaam zijn, verschillen per gemeente in samenstelling en opdracht, maar overal brengt Participe haar pragmatische visie en aanpak in. Bewoners zijn een volwaardige partner in de uitvoering en samen met hen werken wij aan oplossingen. Dat is voor Participe de nieuwe Wmo: toekomstbestendig voor iedereen. Participe maakt meedoen mogelijk.

Participe Advies

Participe deelt haar vernieuwende aanpak in het sociale domein graag met gemeenten, welzijnsorganisaties en maatschappelijke partners. Speciaal daarvoor hebben wij Participe Advies opgericht, een krachtenbundeling van Participe en trainings- en adviesbureau CQT Zorg en Gezondheid. Met één been in de zorg en één in welzijn helpen wij u graag op weg in het nieuwe sociaal domein.

Participe Advies

PARTICIPEREN IN DE PRAKTIJK

Meer weten?

Participe

Postbus 92
2400 AB Alphen aan den Rijn

Neem contact op met:

Willem Draaisma,
bestuurder van Participe:
w.draaisma@participe.nu
of 06-23 66 59 08

Willem Rutgers,
directeur van Participe Advies:
willem.rutgers@participtheadvies.nu
of 06 83 444 582

www.participe.nu